

Trijntje Doornenbal

Laatste sleutelbewaarster Koningshuis Rhenen

Trijntje is in Rhenen geboren op 9 februari 1772 en daar ook overleden op 7 oktober 1843 oud 71 jaar. In 1795 trouwt ze met Arent van Walsem. De beker in haar hand verwijst mogelijk naar de tapperij, die zij en haar man in Rhenen hebben. Hun zoon is Gerrit van Walsem (1801-1846)

Functie als sleutelbewaarder

Het Rhenense echtpaar Arent van Walsem en Trijntje Doornenbal wordt aangesteld als sleutelbewaarders van het Koningshuis. De juiste datum van aanstelling is niet duidelijk evenmin het einde. In 1774 is een nieuwe rentmeester aangesteld, kapitein Von Wyk. Hij woont met zijn gezin in het Koningshuis. In 1795 zetten de Engelse troepen die het Koningshuis als hospitaal gebruiken, kapitein Von Wyk met zijn gezin uit het Koningshuis. Hij klaagt dan ook: "Zo word ik door de troepen van mijn eigen koning (George III van Engeland) geruïneerd". In ieder geval is Trijntje in 1806 in dienst, omdat het dubbelportret van het echtpaar gedateerd is 1806 en vermeldt "sleutelbewaarders van het Koningshuis". Trijntje en Arent zijn de laatsten met die functie. De nazaten van de winterkoning bewonen het paleis al lang niet meer en het verval is dan ook dramatisch. Door een bepaling in het oude koopcontract kan het gebouw niet zonder meer verkocht worden en daarom laten ze het maar vervallen.

Staat van het Koningshuis

In 1795 brengen de Fransen 'Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap'. Zij hebben geen mededogen met Engelse bezittingen. De Fransen stallen hun paarden en vee in het Koningshuis. De mest ligt dan ook in de vertrekken kniehoog. Veel hout en lood is gesloopt en wind en regen hebben vrij spel. Je vraagt je dan ook af wat Trijntje en haar man nu te bewaren hebben. In een brief uit 1796 is deze desolate staat beschreven:
"Alle openslaande ramen van het huis zijn verbrand. Wanneer de zon schijnt is het huis door en door verlicht als een geillumineerde kast. Het lood van de daklijsten is overal weggebroken, gestolen en verkocht, nu begint men het hout binnen af te breken maar de stad heeft thans de deuren afgesloten en voor de onderste vensters planken geslagen, maar de hal staat nog steeds open. Meer dan vier maanden lang kwamen hier dagelijks ten behoeve van het Franse leger 150, 200 tot 300 ossen, koeien en runderen, ja er waren er eens 800 tegelijk. Deze werden binnen de muren vóór en achter het Koningshuis gedreven en daar dit niet voldoende afgesloten was zag men meermaals 10 tot 20 ossen boven op de tweede verdieping uit de ramen kijken, zodat er in het ganse huis geen kamer meer was, waarin niet tot kniehoog de mest lag. Een schipper heeft de meeste mest ten eigen bate voor de verkoop weggehaald. In de grote tuin liggen wel 400 Engelsen begraven. Ik geloof nooit, dat het Koningshuis ooit nog weer bewoonbaar gemaakt kan worden, en dat des te meer daar de muren reeds water doorlaten".

In 1811 moeten alle Nationale Domeinen, waartoe ook het Koningshuis behoort, verkocht worden. De verkoop van het totaal uitgewoonde gebouw vindt plaats in 1812, uiteraard voor de sloop.

Wat doet een sleutelbewaarder?

Een sleutelbewaarder is een huisbewaarder die let op het huis tijdens de afwezigheid van de eigenaar. Het is de taak van de huisbewaarder het gebouw in goede staat te houden. Een huisbewaarder woont daadwerkelijk in het huis (of ander gebouw). Dit kan voor korte, maar ook voor zeer lange tijd zijn. Een huisbewaarder doet de werkzaamheden vaak tegen betaling, het is echter ook mogelijk dat de huisbewaarder enkel "kost en inwoning" krijgt en geen verdere financiële vergoeding zoals loon. De huisbewaarder krijgt vaak financiële middelen tot zijn of haar beschikking, die bedoeld zijn voor de aanschaf van goederen en/of diensten om het gebouw in goede staat te houden.

Bron: <https://www.facebook.com/hashtag/frederikvandepalts>